בגין התחייב מעל דוכן הכנסת להמליץ לפני הכנסת לקיים דיון במליאה על הצעת אבנרי - והפר את מילת־הכבוד שלו בפרהסיה

מילת הכבוד של בגין

זה התחיל בחילופי־דברים שנערכו במליאת הכנסת בין מנחם בגין וביני.

בגין הציג ב־20 במארס 1979 את חוזה־השלום עם מצריים. בדבריו השמיע את הסיסמות הרגילות נגד הקמתה של מדינה פלסטינית בגדה וברצועה, והעלה את הפחדים השיגרתיים. ההמשך רשום בפרוטוקול (ישיבה ר"ו, עמוד 51) כך:

אורי אבנרי: אדוני ראש־הממשלה, הנושא הוא בחיינו. הוא רציני מכדי לפטור אותו בכמה סיסמות. אולי תנהל הכנסת פעם ויכוח רציונלי על הנושא?

מנחם בגין: הגש הצעה לסדר־היום של הכנסת. אם תגיש הצעה לסדר־היום לדון בנושא של מדינה פלס־טינית, אני אעלה לבמה ואשיב לך, ואמליץ בפני הכנסת לקיים דיון בשאלה זו..."

היתה זאת הבטחה כפולה — גם להשיב בעצמו, וגם להמליץ על דיון במליאה. עוד באותו יום הגשתי הצעה לסדר־היום.

בגלל נסיבות שונות, נדחתה העלאתה של ההצעה במליאה. לפני שלושה שבועות, כאשר ישב בגין במליאה, העברתי לו פתק: „האם הבטחתך להמליץ לפני הכנסת לקיים דיון במליאה על רעיון המדינה הפלסטינית, אם אגיש הצעה לסדר־היום, שרירה וקיימת?"

בלי היסוס הסתובב אלי בגין, ואישר זאת באופן החלטי.

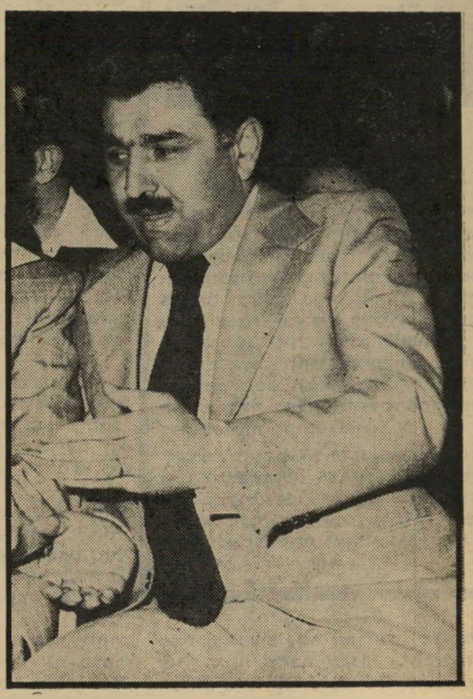

השר נסים
להתחבא מאחרי הממשלה

העליתי את ההצעה מחדש, וביום הרביעי שעבר היא עלתה לדיון.

„איפה השרים?"

עוד לפני שעליתי על דוכן־הנואמים, הרגשתי שקורה משהו מוזר. מנחם בגין לא הופיע כלל. כל חכיסאות ליד שולחן הממשלה היו ריקים.

רק אחרי שכבר התחלתי לדבר, הופיע בחיפזון השר משה ניסים, העושה את העבודה הפרלמנטרית השחורה

מחוץ לפרוטוקול

(תרתי משמע) של הממשלה. מובן שאין כל טעם בוויכוח עימו על נושא רציני.

יושב־ראש הישיבה היה יהודה מאיר אברמוביץ, איש אגודת־ישראל. הדברים נרשמו בפרוטוקול כך (תוך השמטות קלות):

היו"ר אברמוביץ: חברי־הכנסת, אנו עוברים להצעה לסדר־היום מס' 3019 בנושא: מדינה פלסטינית בגדה המערבית וברצועת עזה — סיכויים וסיכונים. את ההצעה יעלה חבר־הכנסת אורי אבנרי, בבקשה.

אורי אבנרי: מי ישיב עליה?

היו"ר אברמוביץ: תשמע כבר.

מאיר פעיל: אין אף חבר־ממשלה באולם. אני מציע לכבוד היושב־ראש להפסיק את הישיבה.

היו"ר אברמוביץ: חבר־הכנסת פעיל, לא נתתי לך רשות־הדיבור. נתתי רשות־הדיבור לחבר־הכנסת אורי אבנרי. אם הוא רוצה — בבקשה. אם הוא לא רוצה — נדון בסעיף אחר.

שמואל טוויזיאנו: נשאלה שאלה: איפה השרים?

אורי אבנרי: אדוני היושב־ראש, אני מבקש הצעה לסדר.

היו"ר אברמוביץ: בבקשה.

אורי אבנרי: את ההצעה לסדר־היום, שרציתי להעלות עכשיו, הגשתי על סמך מילת־כבוד של ראש־הממשלה, שניתנה לי פעמיים — פעם מעל הדוכן הזה, ופעם באופן פרטי — שאם אני אעלה אותה כהצעה לסדר־היום, הוא יבוא וימליץ לפני הכנסת לקיים על־כך דיון במליאה. על סמך ההבטחה המפורשת הזאת, פעמיים, של ראש ממשלת־ישראל, הגשתי את ההצעה הזאת לסדר־היום.

שלמה הלל: זו הבטחה ראשונה שראש־הממשלה לא מקיים? מה איתך?

אורי אבנרי: חבר־הכנסת הלל, אינני יודע. אני עדיין חי בתיקווה — אני מקווה שזו תיקווה, ולא אשלייה — שמילת־הכבוד האישית של ראש־הממשלה יש לה תוקף. אצטער מאד אם אתבדה.

גאולה כהן: הנה שר, הנה השר ניסים (נכנס באותו רגע לאולם).

גאולה כהן במהדורה ערבית

אדוני היושב־ראש, כנסת נכבדה.

ב־29 בנובמבר 1947 החליטה עצרת האו"ם לחלק את הארץ שבין הירדן והים לשתי מדינות — אחת יהודית ואחת ערבית.

היישוב היהודי קיבל את ההחלטה, חרף דעתו של מר מנחם בגין ועמיתיו, שהתנגדו לחלוקה. מדינת ישראל קמה.

לעומת זאת שעה היישוב הערבי לעצתם של מנהיגים קיצוניים, שדחו את החלוקה ולא קיבלו אותה. מדינת־פלסטין לא קמה.

רבים וטובים בישראל האמינו אז שבכך תמה פרשת העם הפלסטיני. היחידה הטריטוריאלית ששמה „פלסטין" נמחקה מן המפה. היישוב הערבי שממערב לירדן, לא זכה בעצמאות, וכאילו איבד את זהותו הלאומית. הבעייה נפתרה, כך האמינו, ולא נותר אלא ליישב את הסיכסוך שבין ישראל ובין המדינות הערביות.

קומץ אנשים, ואני ביניהם, הזהירו עוד בראשית שנות החמישים כי זוהי אשלייה גמורה.

גאולה כהן: חבר־הכנסת אבנרי, אפשר לשאול אותך שאלה?

אורי אבנרי: כבר בשנת 1953 — — —

גאולה כהן: למה אתה לא עונה?

אורי אבנרי: אענה אחר־כך.

גאולה כהן: למה הם לא הקימו להם מדינה? היתה להם אפשרות לעשות זאת!

מאיר פעיל: מפני שהיה להם שכל כמו שלך — עקשן, פנאטי, שלא רואה מה נעשה מסביב.

גאולה כהן: למרות שלא רציתי במדינה של 1947, הייתי בכל זאת מוכנה לקבל אפילו ארבע אמות בחוף, אילו היו נותנים לי. השכל שלי היה בסדר, עם כל העקשנות. הייתי מבקשת תשובה לשאלתי מחבר־הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי: שאלת — אשיב: העם הפלסטיני לא קיבל ב־1947 את הצעת־החלוקה, מפני שהוא שעה לאנשים שדעתם היתה בדיוק כמו שלך — „הכל או לא כלום".

גאולה כהן: אבל זה לא נכון! אל תאמר „כמו שלך", כי בכל זאת היה הבדל. אני הייתי מוכנה ב־1947 לקבל גם ארבע אמות על חוף הים ולהקים שם מדינה, אבל הם לא היו מוכנים. הם לא קיבלו את רעיון־החלוקה. הם לא היו ראויים למדינה, כי הם לא רצו בה. זו היתה הבעייה.

היו"ר אברמוביץ: חברת־הכנסת גאולה כהן, אני קורא אותך לסדר.

אורי אבנרי: את לא קיבלת את החלוקה, מנחם בגין לא קיבל את החלוקה, אבל לעם ישראל היה שכל לא לשעות אליכם.